

գյուղին. Ժամանակակից հայ արձակի նահապետը՝ Ակսել Բակունցը, իր աշխատանքային մկրտությունը հենց այս գյուղում է ստացել. իսկ ժամանակակից պոեզիայի պսակը կրողներից մեկն է՝ Համո Սահյանը, եռեւ է նրա աշակեռող:

Գյուղի կենտրոնական փողոցի աջ ու ձախ կողմերում իրար կպած-կանգնած ավտոմեքենաների առասուլը յունը զարմանք եւ ուրախություն էր պատճառել ոչ միայն համայնքի մասնություններին: Եյուրեր էն ժամանել մարզի համարյա բոլոր քաղաքներից, մայդաքաղաքից: Յասկանալի է, այսուեղ էր նաև ամբողջ օյլուղ՝ մեծ ու փոքրով: Բանաստեղծի՝ ի սկզբանե հյուրասեր տունը չէր կարողացել տեղափորել բռլորին: Մարդիկ մեղլիկ պատշաճմբում էն, երկրորդ հարկ բարձրացող աստիճանների վրա, զբաղված էր նաև փոքրիկ ազու ամբողջ մակերեսը, իսկ ուշացածներն էլ ստիպված էն կանգնել տան դարպասից դուրս: Բանաստեղծին նվիրված ցերեկույթը կրում էր նրա հայտնի ստեղծագործության եւ ժողովածուի վերնագիրը՝ ինձ բացակա չդնեք: Իսկ մինչեւ միջոցառման անդրադառնալը, ընթերցողի ուշադրությունն եմ իրավիրում այլոց մասին Յամն Սահյանի արտահայտած երկու մտքի վրա, որոնք իրաշահիրեն բնութագրում են նախեւառաջ իրեւ:

Յայսնի բան է, որ բանաստեղծը քշախոս էր, եւ նրանից շատ հարցերի մասին կարծիք հարցունելը նշանակում էր գուր ջանքեր բափել։ Տարիներ առաջ նրան խնդրում են թվարկել Սյունյաց հողից ծնված մերօյա մեծերին։ Շատ է ջանում խուսափել պատասխանից։ Բայց հարց տվի ներս ավելի հաճար են գտնվում։ Ի վերջո պատասխանում է՝ առաջինն Ակսել Բակունցն է, իսկ երկրորդ՝ Գուսան Աշոտը։ Երրորդը... Երրորդը դեռ չկա։ Կարծում եմ ընթերցողին պարզ է նման հարց տվողների նաևտակը։

Արվեստ արարող մարդուց կարող լուրջ պահպանություն է պահպանավունք:

Արվեստը արարող մարդուց իր ստեղծագործող ընկերոջ մասին կարծիք հարցնելը հաճախ լինելու համական մաս է, որ այդ մասին կալերը հաճելի են լինում: Ասում են՝ տասնյակ տարիներ առաջ մի լրագրող՝ հայոց կարծիքի է իր ստեղծագործող ընկերոջ մասին, հարց է տվել երկու մեծի՝ Հովհաննես Շիրազին եւ Յան Սահյանին: Յան Սահյանի պատասխանը Շիրազի պոեզիայի համարյա սպառիչ բնութագիրն է, իսկ իր՝ մարդկային եռյան բնութագիրը. «Զարենցի մահից հետո Շիրազը կենդանի է պահել հայ պոեզիայի կտրված զարկերակը»: Յանաձայնեք, որ նման պատասխան կարող էր տալ միայն մեծը, միայն ազնվագույն նարոն:

Ամեն անգամ, երբ հարկ է լինում
հրապարակավ խոսք ասել Հանո
Սահյանի մասին, լինի դա բանավոր
թե գրավոր, միշտ էլ կաշկանդված են
զգում, ճնշում է մեծ վարպետի անհա-
տակ պեղախյին միրահարված ու
դրա գիտակ մեծերի ներկայությունը։
Բացառություն չեղ նաև այս միջո-
ցառումը, որը վարում էր Ե.Զարենցի
անվան գրականության եւ արվեստի
թանգարանի տնօրեն Կարոն Վարդա-
յանը։ Նա մասնավորապես ասաց.
«Երբ իր ներկայությամբ ակնարկում
էինք սուլ-թանգարանի ստեղծ-
ման մասին, առարկում էր, ասելով՝
ի՞նչ ումենց ցուցադրելու։ Դժուազա-
յում, երբ սուլը Քերակառուցվեց,
կահավորվեց եւ բերվեց այն տես-
քին, ինչպիսին այժմ տեսնում ենք,
պարզվեց, որ շատ բան ումեր ցու-
ցադրելու։ Բացի այն, ինչ տեսանելի
է, այս լուսավոր տանը ցուցադրվում
է Ե. Զարենցի պատճենները։ Խառ-

Են նաև նրա տիրոջ խիդը, կարութը, սերն ու հավատը, այն նորից բանուկ է դարձել ղեափի Լոր ճգվող ճանապարհը»։ Յանաբնիք հեկա-

Վար Դավիթ Առուստամյանը հպարտությամբ նշեց, որ Ակսել Բակունցը ճանաչում բերեց աշխարհիկ կտրված փորձիկ Լորին, իսկ Լորի զավակ Համո Սահյանն էլ ամրապնդեց այդ ճանաչումը:

Լորի պատասխ բնակիչներն եւ իրենց ողջույնի խափում հավելեցին՝ մեր գոյուղում ծննդա ամեն մի մարդ, լինի կին, թե՝ տղանարդ՝ համը Քամոն է:

Ապիր է Եղել մի քանի անգամ լսել գրականագետ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Դավիթ Գասպարյանին: Նրա մեկնաբանությամբ յուրաքանչյուր անգամ յուրովի է ներկայանում բանաստեղծը: Այս անգամ էլ բացառություն չեր: Ըստ բանասեր-գիտնականի՝ իսկական պոեզիան ցավից է ծնվում, եւ ինչքան մեծ է այդ ցավը, այնքան գուշակ է նրա խոսքը, որը Յան Սահյանը հասցել է թումանյանական մակարդակի: Իսկ Յայաստանի գրողների միության նախագահ եղուարդ Միլիտոնյանն էլ ավելացրեց, որ բանաստեղծին ճանաչելու համար բավարար չէ նրա պոեզիայի հետ ծանոր լինելը, պետք է անպայման լինել նրա ծննդավայրում: Միայն այստեղ՝ Գյարեթի փեշերին լինելուց հետո ես հասկանում ու ենու է հարուստու հանույթ և լուսաւություն: Վարդապետ անձուն է նրա ստեղծագործությունների վրա աշխատելը, իր խոսքով ասած, այնտեղ երաժշտությունը կա, ինքը միայն որոշ շտկումներ է կատարում: Միավահիկ՝ Յ.Սահյանի բանաստեղծությունների մեջ «սրտի չափ փոքր եւ աշխարհի չափ մեծ» երկրում երգը կա, վերքն ու ցավը կան, աշխատասիրությունը, սերն ու հավատը, հպատությունն ու հայրենակիրությունը կան, մի խոսքով՝ կա այս ամենը, ինչն իրադ գումարելով ստանում ենք Յայաստան... Յավանաքար այս ամենը նկատի ունենալով է պետական գործից Ալեքսան Կիրակոսյանն ասել: «Եթե մենք ուզում է Յայաստանը ծանաչել, պետք է Սահյան կարդա: Ես չգիտեմ մեկ այլ բանաստեղծ, որ Յայաստանն այսքան ամբողջական ներկայացնաք իմին»:

հասպատու, թե ինչո՞ւ է համպապան Սահյանի հաջողովել աստվածայինը դարձնել մարզկային: Եթե թվում է, թե դա անելիս, ասել է թե՝ ստեղծագործելիս, բանաստեղծն առանձնակի ջանք չի գործադրել: Սա միայն թվում է: Բայց թվացյալ չէ այն, որ նրա պոեզիան սահմանը պաշտպանող տղամարդի կողքին այսօր էլ Կիրկ է լուսի հաստին հորի համար:

Ներկայացրած լիրու»:

Ներկաներու դեռ երկար ժամանակ կնանան բանասրական գիտությունների դոկտոր, գրականագետ Սամվել Մոլորայանի դիպուկ Վերլուծության եւ հրաշակի ասմունքի տպագրության տակ: Ասիս մի պատուիկ նրա ելույթից: «Համո Սահյանը հզոր երեւույթ էր: Նա, իր նորություն ասած, ըստուեն բան-

Այս տողերը գրելիս հիշեցի նաև հաճարապետության մշակույթի փոխնախարար Արթուր Պողոսյանի խոսքն այն մասին, որ մեր հայառակողորդները, թշնամիներն ել են վիզ առնում, որ պարտվել են ոչ միայն հայոց գինընդին, այլ նաև հայոց մեծերին՝ Արամ Խաչատրյանին, Վիկտոր Չամբարձումյանին, Շամո Սահամբին:

Այս տողերը գրելիս հիշեցի նաև հաճարապետության մշակույթի փոխնախարար Արթուր Պողոսյանի խոսքն այն մասին, որ մեր հայառակողորդները, թշնամիներն ել են վիզ առնում, որ պարտվել են ոչ միայն հայոց գինընդին, այլ նաև հայոց մեծերին՝ Արամ Խաչատրյանին, Վիկտոր Չամբարձումյանին, Շամո Սահամբին:

Գալիքի, ասել է թե՝ մեր ներկա օրերի հասին ի՞նչ կանխազգացում է ունեցել մեծ մտածողը՝ գրելով, որ մեր արտն արդու չի դառնա...

